

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

64. De dispensatione cujusdam irregularitatis homicidij voluntarij casus
curiosus & nouus, & positus in principio textus huius Resolutionis. In quo
etiam discutitur, an fuerit in eo quis dispensatus; ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

nomine sacrificia offert, ac dicat, ergo earum facienda est in predicto libello mentio.

Minor est falsa, quia cum irregularitas sit inhabilitas eaque per modum habitus non potest operari ex eadem causa magis inhabilis reddi, cum tota inhabilitas quanta est, prima celebratione in censura, ante dispensationem sit producta. Et licet (quod non admittimus) focus esset quam dicimus, vnius tamen tantum meminisse satis foret, in cuius rei fidem exempla produci solent à scriptoribus varia, trium Diana meminit de irregul. part. 4. resol. 86. omnium clarissimum est quod de repetitis nuptiis profertur, has enim, cum quarto, quinto, aut saepius quis frequentauerit, non est tamen huius iterationis necessario facienda dispensatio, quando petitur bigamia dispensatio, secundum Vgolinum de irregul. c. 16. §. 7. Aul. de cens. p. 7. disp. 8. ergo nec earum rerum quae ex vno eodemque principio irregularitatem patiunt. Eodem mihi pertinere videtur, quod de impedimentis matrimonij dicitur. Certum enim est ex coitu illicito affinitatem contrahi, quae matrimonio ad secundum vsque gradum includit, opponit obicem, fac ergo aliquem rem habilem non semel, sed centies cum consanguinea eius, cuius tenetur amoribus, ac desiderio coeundae cum ea societatis vitae ac lecti, quarto coquid sit necesse Pontifici hunc numerum exprimere, an non sit satis rem hanc hoc factum exponere? id si conceditur, concedere quoque est necesse, cum de dispensatione super irregularitate consequenda agitur, fungi eum officio, qui causam Papae clarè, ac disertè ex qua ea sit nota significat non expressis vicibus, quibus ei ex iteratione euidetur causae principium est factum. Huicque Bannus.

4. Difficultas igitur huius quaestionis pendet ex resolutione, an stylus Curiae obliget in foro conscientiae. Negat Sapientissimus Granado, Henriquez, Villalobos, Ceuallos, Rebuffus, à me alibi adducti, & quos me etiam citato adducit, & sequitur doctus Lelandus de Sacram. tom. 2. tr. 9. disp. 24. qu. 48. per totam, quibus ego addo Praepositum in 3. p. D. Thom. de dispens. matrimon. dub. 6. num. 61. Caramuelum in Theol. fundamentali sen. 23. n. 468. Martinum de San. Joseph in mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tr. 46. de matrimon. i. Martinum Perez de matrim. disp. 46. sect. 6. n. 4. & 9. Huzadam de Mendoza vol. 2. disp. 170. sect. 1. n. 197. Marcum Vidalem in Arca Theol. mor. tit. de dolo respons. 3. num. 22. Pellizarium in man. Regul. tom. 1. tr. 8. cap. 5. num. 195. Fagandez part. 2. Eccles. lib. 2. c. 36. Crescentium in Praesidio Romano lib. 3. num. 1. & latissime Portel in respons. tom. 1. part. 3. cap. 5. num. 3. vbi sic ait; Mouet secundò, quia principale fundamentum quo nititur Sanchez de stylo Curiae, videtur iam hodie non obligare saltem in Hispania. Nam Rodrig. additione ad summ. tom. 4. cap. 19. concl. 5. in simili materia, ait, quod stylus Curiae non obligat in Hispania: citat in primis ad hoc Staphileum, Ferretum, Azcuedo, & Rebuffum, & addit paucis abhinc annis in Ciuitate Toletana bis à Vicario Generali fuisse iudicatum contra stylum Curiae. Et probatur quia ad hoc vt stylus Curiae obliget tanquam ius commune, oportet illum esse scriptum, promulgatum, & à Summo Pontifice approbatum: quod non constat de aliquo stylo Curiae: maxime quia hic stylus multoties mutatur pro arbitrio Summi Pontificum, prout notant Mandos. & Rebuffus ibi citati à Rodrig. cum ergo fundamentum Sanchez de stylo Curiae non vigeat, poterit securè teneri opinio opposita Henrici &c. Ad Capitulum vero quam graui, de crimine falsi, dico primò, illud Capitulum esse iam antiquatum per contrarium sensum, sicut aliqua contenta in corpore iuris, saltem in decreto; dico tunc stylum Curiae facere ius, quan-

do talis stylus fuerit scriptus, promulgatus, & inuariabilis. Quod confirmari potest à simili: nam declarationes Cardinalium editae Romae auctoritate Papae circa Concilium Tridentinum, sunt inuariabiles, & tamen iuxta grauium Doctorum opinionem non faciunt ius commune, eo quod non sint promulgatae toti Ecclesiae. Sic sentit Delrio lib. 9. Magis. disput. cap. 1. sect. 3. propè finem. Et Valer. Cartusiano l. de differ. vtriusque fori, verb. Nullitas, differet. 5. §. sed certè, vbi citat Nauair. concl. 34. de preb. & alij viri doctissimi, quos suppresso nomine citat Rodriguez, tom. 1. qq. 9. 11. art. 2. & fauent tradita à Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 14. num. 4. Si ergo haec declarationes factae auctoritate Papae, cum sint inuariabiles, non faciunt ius commune obligans totam Ecclesiam, eo quod non promulgantur vt lex communis; Minus faciet ius commune stylus Curiae non promulgatus Ecclesiae & quotidie variabilis pro arbitrio succedentium Pontificum. Et haec omnia docet Portel vbi supra.

5. Itaque supracitati Doctores firmiter tenent, stylum Curiae facere ius ad summum quoad forum externum, non autem quoad forum internum, & quoad hoc non tollere probabilitatem alterius opinionis, quam tuto in conscientia sequi potest. Sed his non obstantibus ego non recedo à sententia, quam olim docui cum Sanchez, Merolla, & aliis, nec enim oportet sapere, plusquam oportet sapere. Itaque in his materijs exprimendis cautè se gerant Authores, & tu Lector à multis tricis eris liber si nostrae sententiae adhaereas.

RESOL. LXIV.

De dispensatione cuiusdam irregularitatis homicidij voluntarij, casus curiosus, & nouus & positus in principio textus huius Resolutionis.

In quo etiam discutitur, an fuerit in eo quis dispensatus; & an dicta dispensatio profuit ei pro foro externo?

Ex quo sequitur, quod in concessione absoluedi à reservationis in Bulla Coena, non venit facultas absoluedi à causa heresis.

Et tandem deducitur, an absolutio à censuris obtenta vigore facultatis Bullae Cruciae, profuit pro foro exteriori.

Et an index non solum possit, sed teneatur recipere dictam absolutionem in foro exteriori obtentam in foro interiori.

Vbi etiam agitur de dispensatione cuiusdam irregularitatis in causa Toletana. Ex part. 12. tract. 3. & Misc. Resol. 7. & 8.

§. 1. CUM anno 1630. pestis grassaretur in Ciuitate Mediolanensi, Sanctissimus D. N. Virbanus VIII. edidit Bullam, seu Literas datas sub die 10. Iunij eiusdem anni, in quibus dabat facultatem Sacerdotibus seruientibus peste infectis eligendi Confessorem qui ipsos à quibuscumque peccatis, necnon à censuris & poenis Ecclesiasticis, ac etiam irregularitate quomodolibet contracta possint absoluerè, & dispensare. Vigore itaque huius facultatis Sacerdos N. fuit à suo Confessario dispensatus in quadam irregularitate contracta ex homicidio voluntario; Habet nunc difficultatem. Primò an fuerit ritè dispensatus. Secundò, an dicta dispensatio profuit ei pro foro externo.

2. Hic casus transmissus mihi fuit ab Eminentissimo Domino, meo Cardinali N. & ad primum dubium negatiuè prima facie videtur respondendum; quia in facultate dispensandi super irregularitate nun-

Sup. hoc in tom. 1. r. i. Resol. 5. Sed c. 24. & in Resol. 24. 8. Contra dos Arimam. Sed lege eas per totas, & si placet etiam alias earum primarum annotationum.

IOE
I. N. N. E.
O. H. N. I. A.
T. O. T. I. L. I. V. V.
E. I. I. I.

quam in illa censetur comprehensa irregularitas contracta ex homicidio voluntario, vt tradunt Lezana in *Summa tom. 1. cap. 18. n. 42.* Gibalinus de *Irregularibus cap. 6. quæst. 5. num. 12.* Homobonus in *exam. Eccles. part. 1. tract. 8. cap. 7. quæst. 18.* Pellizarius *tom. 2. tract. 7. cap. 1. num. 30.* & Gasias in *polit. Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 6. dub. 5. punct. 4. num. 31* vbi sic ait: *Lo tercero, aduerto ambos Rodriguez Manuel tom. 1. qq. Regulat. qu. 4. art. 4. Geronymo telolut. 19. num. 4. que aunque en algunos Privilegios venga clausula general, de poder dispensar en qualquier irregularidad, no por esso es justo dar poder para dispensar, en la bigamia, y mutilacion de miembro: por que estas siempre se entienden exceptuadas, si no se especifican.* Ita illic. *Probatur hæc opinio ex leg. oblig. rione, & ibi Glossa ff. de Pignoriibus, & ex capit. in generali de Regul. iuris in 6.* In quibus locis apparet, quod in generali concessione non intelliguntur concessa ea, quæ in specie Princeps non esset verisimiliter concessurus, & ideo in concessione absolventi à casibus in Bulla Cœnæ, non venit facultas absolventi à casu Hæresis, vt tenent DD. quos etiam me citato adducit Pasqualigus de *Iubileo quæst. 227. num. 3.* Ergo, & in nostro casu in facultate dispensandi ab irregularitatibus non intelligitur comprehensa dispensatio irregularitatis, Homicidij voluntarij, quia semper censetur, vt ex praxi patet Pontifex illum referatur, nisi specialiter in concessione id exprimat, vt obseruant Doctores citati, & hæc omnia maximè procedere in casu nostro dicendum est in quo irregularitas erat publica, & deducta in forum contentiosum.

3. At ego his non obstantibus affirmatiuæ sententiæ adhareo, propter particulam quomodolibet appositam in dicto Breui, quæ quidem particula comprehendit quemcumque modum, qui comprehendit potest, & nullum casum excludit, vt patet ex cap. *indemnitateibus §. si qua vero.* Archidiaconus Ioannes Andreas de *elect. in 6. & ex Clement. 2. & ibi Glossa vers. Quomodolibet, de sentent. excommuni.* quod etiam tradunt communiter Doctores quosque ad satisfactionem adducit Ceneda *singul. 95.* & Barbosa *distinctione 330.* quibus ego addo, Thomam Vallascum *tom. 1. allegat. 29. num. 125.* Quintanaduena de *præceptis Ecclesie tom. 3. tract. 3. sing. 3. num. 2. & 3.* Fragosum de *Repub. tom. 2. lib. 2. disp. 6. §. 5. num. 53.* Bordonum in *Sacro Tribunali cap. 23. num. 26.* Frances in *Pastoralis Regularium part. 1. clausula 15. num. 10. eum sequent.* Et ideo dictio quomodolibet comprehendit, ea, quæ aliis non comprehenduntur, & facit venire ea, quæ aliis non venient, vt obseruat Merolla in *disput. Theolog. tom. 3. disp. 6. cap. 4. dub. 5. n. 28.* Alexander *conf. 155. num. 3. vol. 2.* Ruinus *conf. 68. num. 10. vol. 4.* Gratus *conf. 163. num. 19. & 20. vol. 2.* & alij; vnde ipsa quoque confert, vt docet Pasqualigus *cent. 4. quæst. 356. num. 13.* & alij, vt concessio agipollens concessioni specificæ. Et ante illum dixi Giuniparus in *defens. iuris Pontif. disp. 4. cap. 2. num. 13.* hanc particulam habere vim specialis, ac indiuiduæ expressiõis. Ergo cum Urbanus VIII. in Breui de quo loquimur concesserit facultatem dispensandi in irregularitatibus quomodolibet contractis, dicendum est vigore dictæ particulæ omnem irregularitatem comprehendisse, & nullam excludisse, & ideo rite Sacerdotem N. fuisse ab irregularitate homicidij voluntarij dispensatum.

4. Et ne nostra sententia careat in terminis auctoritate Doctorum assero illam docere in casu simili Portel. in *addict. ad dubia Regul. vers. dispensare n. 5.* Hieronymus Rodriguez in *compen. qq. Regul. Resolut. 52. num. 25.* P. Lezana *vers. irregularitas n. 72.* & Martinus de Sancto Ioseph in *Addict. post regulam Sancti Francisci verb. Guardianos num. 4. edit. secunda fol. 558.* vbi sic ait: *Por otra mas amplia concession de Paulo*

*Tercero, que se refiere en el Bullario de Fr. Manuel, fol. 217. Bulla 12. becha a los Monjes Benitos. Puedan los Prelados dispensar a sus subditos en el primer lunes de la primera semana de Quaresma, una vez cada año de todas las irregularidades contrahidas, por qualquiera ocasion, o causa, à donde no se limita el homicidio voluntario, notorio, ni la bigamia, y assi dize Portel, 293. in addict. ad dub. regul. vers. dispensare, n. 5. & Hieronymus Rodriguez in compendio qq. resolut. num. 25. que es prouable, que se puede usar, desta concession, en la dispensacion de todas las irregularidades, aun publicas, notorias, y en materia tan graue, y exquisita se deve fundar de proposito la prouabilidad: yo lo bare assi, excediendo los limites de compendio; y digo lo primero, que la opinion destes autores, parece, que se opone claramente al derecho, quando dize diuersas vezes, que en la general concession de cosas no van concedidas las quæssi particularmente se peditan, no se concederán, regula in generali, & c. & l. obligacione 6. & ibi Glossa, ff. de pignoriibus, l. seio amico 10. §. 1. de auct. legit. Y assi qualquier concession general de los casos del Pontifice siempre va exceptuada la heregia, si no se declara expressamente, y en qualquiera Privilegio de dispensacion de irregularidades, por general, que sea siempre van exceptuadas las de bigamia, y homicidio voluntario, si no se especifican. Por esta razon, que es fortissima, tengo por mas prouable, y seguro, que por el privilegio dicho no se puede dispensar la bigamia, pero iuzgo por bien prouable, con los Autores referidos lo contrario. La razon es porque el privilegio de Paulo Tercero, es mas general, pues vltra de que dize se puede absolver de toda irregularidad: añade, quavis occasione, & causa contrahita. Con que se responde al fundamento de la opinion contraria; que la Regla in generali, y las leyes citadas se entienden quando las palabras de la concession son solamente generales? pero yo quando se añaden otras tan vniuersales, como en el privilegio presente: Quavis occasione, & causa contrahita, que conforme a la Glossa referida comprehenden maior expressis. De mas: que el derecho dize, que el Privilegio del Principe se ha de interpretar latissima mente, capit. quamuis plenissima de præbendis in 6. de mas de que hablando tan generalmente: vbi us non distinguit, neque nos distinguere debemus. Conforme a lo qual se ha de entender, como suena l. 1. prope l. ff. de legat. præstand. Y casa seme iante tiene por prouables. Suarez *tom. 5. in 3. p. sect. 5. num. 12. in fine.* & hæc omnia docet Martinus a Sancto Ioseph, vbi supra, que quidem militat indiuidualiter pro casu nostro, in quo Pontifex vtiur particula quomodolibet, ac si diceretur quocumque modo, vel quavis occasione, & causa irregularitas contrahita, talis enim particula, vt supra probatum est, omnia comprehendit, & nullum casum excludit, ergo, & c.*

5. Vnde patet responso ad Argumentum contra nostram sententiam superius adductam; dico igitur Patrem Lezana, & alios Doctores loqui in casu quo verba concessiõis essent solum generalia, & non continentia alia verba magis illam generalitatem explicantia, & hanc esse mentem Patris Lezana patet per ea, quæ ipse docuit *verb. irregularitas num. 71.* Sed in nostro casu non conceditur facultas cum verbis tantum generalibus videlicet dispensandi in irregularitatibus, sed quomodolibet, ac si diceret vt supra notauimus quocumque modo, causa, occasione contractis; ergo, & c. Et ideo nostram sententiam præter Martinum de Sancto Ioseph loco citato docet etiam Quintanaduena de *Præcept. Eccles. tom. 2. tract. 6. singul. 3. num. 7.* vbi de quodam Privilegio Pauli III. Patribus Benedictinis concessio, vt possint eorum Abbates in quibusvis irregularitatibus, quavis occasione, vel causa contractis dispensare, putat in hæc

Sup, hoc infra in §. Ad argumentum & seqq. & in aliis eius fior.

De Dispensationibus. Resol. LXIV. 215

hac clausula generali esse inclusam, ergo, & idem dicendum dispensationem homicidij voluntarij, & bigamia, vt in casu nostro vigore particulae quomodolibet, in verbis concessionis Urbani VIII. fuisse inclusam, etiamque irregularitatem homicidij voluntarij.

6. Ad argumentum vero adductum de absolutione ab haeresi, non censetur concessa in generali facultate absoluedi a casibus Bullae Coenae. Respondit plures Doctores contrarium asserere, quos videre poteris apud Pasqualigum de Iubilaeo quest. 227. n. 1. quibus adde in recentioribus Leandrum de Censuris tom. 4. mat. 2. disp. 13. & hanc sententiam probabiliter putant ipsimet Aduersarij, vt Suarez de censur. disp. 793. n. 12. Teste Gobat de Iubilaeo cap. 33. n. 143. vt ex Quintanaduena de Iubilaeo annuarum hebdomadarum c. 25. n. 1. Sed huic sententiae adherere non possum, ideo.

7. Respondeo secundo, facultatem generalem absoluedi ab omnibus casibus Bullae Coenae, non esse extendendam ad casum haereticum, quia in hoc aperte mentem suam declarant Pontifices, vt Pius V. ann. 1572. Gregorius XIII. ann. 1576. & Innocentius in decreto particulari sub die 23. Maij anno 1672. me pro extensum adducto in tract. de scriptiombus, & collocaionibus, quae prohibentur tempore Conclauis Resol. 28. Et nouissime Sanctiss. D. N. Alexander VII. vt patet ex infrascripto Decreto, quod authenticum vidi penes dignissimum Dominum meum, D. Franciscum de Cabrera merito Regis Catholici in Suprema Inquisitione a Consilijs, Decretum vero est tenoris sequentis.

Feria V. die 23. Martij 1656.

In Congregatione Generali S. Rom. & Vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico apud S. Petrum coram Sanctissimo D. N. D. Alexandro Diuina prouidentia Papa VII. ac Eminentissimis, & Reuerendis DD. S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana aduersus haereticam prauidam Generalibus Inquisitoribus a S. Sede Apostolica specialiter deputatis.

1. **L**eto Memoriali D. Francisci de Cabrera tenoris sequentis videlicet. Beatissimo Patri Don. Francisco de Cabrera del Consejo della General Inquisitione di Spagna espone alla Santita V. como non obstanti diuersis dichiarazioni da alcuni Predecessori della Santita V. & in particolare vna della sel. mem. d' Innocentio X. fatta ad istanza dell' Oratore alli 23. di Maggio del 1552. nelle quali hanno dichiarato, che nessun Confessore possa assoluere del crimen di heresia in viris delle facultà, che si concedono nelli Giubilee di assoluere da casti reseruari, etiam in Bulla Coenae, se non che gli sia data questa facultà espressamente. Con occasione del Giubileo concessa alla Santita V. nel felice ingresso del suo Pontificato, alcuni Confessori, e Pralati; in particolare il Vescouo V. all'isolerano hanno preteso di poter assoluere in viris del detto Giubileo dal sopradetto crimen di heresia con preteso, che a loro non gli costa delle sopra dette dichiarazioni, e che quando gli costasse, come è materia che dipende dall' intentione del Sommo Pontifice, che concede il Giubileo, dalle dichiarazioni delli Predecessori non si suol sapere l' intentione della Santita Vostra: E perche dal sopradetto risultano molti, e graui inconuenienti, supplica la Santita Vostra si compiacca di mettere rimedio comunemente, dichiarando per Breue, o in altra forma, che in nessun Giubileo si compredo detta facultà, se non

che espressamente sia concessa, che l'Oratore haauerà per gratia singularissima dalla Santita Vostra. Quam Deus, &c. Quo Memoriali audito Sanctissimus D. N. D. Alexander VII. praedictus inhaerendo declarationibus alijs a Praedecessoribus suis factis, & remouendam omnem dubitandi occasionem, & ne circa posterum vlla temporis haereditate contingat, cum crimen haereticis caeteris grauissimum speciali nota dignum sit, decreuit facultatem absoluedi ab haeresi in Iubilaeis, vel alijs similibus concessionibus non ceteri comprehendam, nisi expressis verbis concedatur facultas absoluedi ab haeresi.

2. Ioannes Lusus S. Rom. & vniuersalis Inquisitionis Notar. Regist. fol. 52. Sed per hanc declarationem apertam mentis Pontificum non habemus circa irregularitatem contractam ex homicidio voluntario, vt non includantur in clausula generali dispensandi in irregularitatibus, quomodolibet contractis, vt est in casu nostro. Ergo non valet argumentum adductum in casu haereticis ad irregularitatem homicidij.

3. Restat modo videre, quid dicendum ad dubium secundum, videlicet, an dicta dispensatio valeat pro foro externo, & prima facie videntur etiam negatiue respondendum; Probatur, nam aliter sequeretur magna perturbatio iudiciorum, & Tribunalium & etiam maxima scandala, si reus in publico non se gereret tanquam irregularis, & ideo communiter asserunt Doctores absolutionem a censuris obtentam vigore facultatis Bullae Cruciatæ non professe pro foro exteriori; Ita tenent Doctores quos citat, & sequitur Bald. in Bull. Cruciatae part. 2. disp. 6. cap. 6. sect. 1. numer. 8. quibus ego addo Fragosum de Rebus tom. 2. lib. 2. disp. 7. numer. 11. Hurtadum de excommunic. disp. 15. diff. 4. Auilam de censuris part. 2. cap. 4. disp. 3. dub. 12. Sotum in 4. distinct. 22. quest. 2. art. 3. Machadam tom. 1. lib. 1. part. 3. tract. 8. docum. 5. num. 3. & alios penes me in part. 1. tr. 11. Resol. 26. & nouissime hanc sententiam docet Gaspar in Rebus Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 7. dub. 3. num. 5. cum sequent. vnde numer. 7. sic ait: Venos en el esilo de los Pontifices, que jamas pretenden dar facultad para el fuero exterior en sus Privilegios, y Iubileos. Vese esto manifestamente en todos los Iubileos plenissimos, deste Clemente VIII. y antes, en los quales en todos ellos saluan los Pontifices el fuero exterior, y repiten muchas vezes, las palabras tantum in foro conscientia; yo los he leydo con cuydado casi todos, y en ninguno hallo que no esten estas palabras siendo pues verdad que donde mas los Romanos Pontifices abundan con los Fieles, y estenden su poder en fauor de los reos, en los Iubileos plenissimos, y en estos saluan el fuero exterior, luego a fortiori hemos de dezir, que pretende esto mismo en la Bula de la Cruzada. Ita ille, & hanc sententiam fuisse declaratam ab Urbano VIII. tradit Bardi vbi supra numer. 10. & Gallego de Veta in Bull. Cruciatæ cap. 9. clausula 9. dub. 154. & Lezana verb. Bulla Cruciatæ num. 27.

4. Verum ego puto in casu nostro dispensationem ab irregularitate validam fuisse etiam pro foro externo. Probatur, nam intentio, & finis Pontificis in concessione praesenti dispensandi, & c. vt patet ex verbis appositis in principio Bullae fuit allicere Sacerdotes, vt se vltro ingererent ad seruendum peste infectis, sed si talis facultas obtinendi dispensationem ab irregularitatibus intelligeretur tantum pro foro interno, Pontifex non quidem facile finem suum intentum in tali facultate concessa obrineret, nam Sacerdotes difficulter exponerent vitam suam, si solum dispensatio valeret pro foro conscientiae, & quod

Sup. hoc in Res. not. seq.

Qua nunc inuenitur in tom. 4. tr. 3. Res. 61. & ibi in Res. 63. & 64. & in tom. 3. tr. 1. Res. 246. in fine. sed aduerte obsecro ad doctrinam §. vlt. Res. 1. huius not. quia multum est ad rem huius quæst. & lege etiam doctrinam alterius Res. postquam in annot. dicti §. Sup. hoc ex Res. 3. not. præterite lege §. Peroya. & seq. & alium verum annot. quæ est apposita in fine præcitati §.

PLANAE
Omnia
No. III. IV. V
E. III

quod postea non obstantibus tot laboribus perceptis
 cura periculo vitæ possent molestari in foro externo,
 & quod deberent celebrare in occulto propter scan-
 dalum & in publico, se habere tanquam irregulares,
 ergo dicendum est intentionem Pontificis fuisse lar-
 gendi dictam facultatem pro vtroque foro. Quod
 confirmatur, quia Urbanus VIII. in dicta Bulla non
 limitat forum, sed absolute, & simpliciter concedit
 facultatem dispensandi sine limitatione fori. Ergo
 pro vtroque foro, nempe interno, & externo iudi-
 ciali est dicendum valere. Adde, quod cum dicta
 facultas sit favor debet ampliari ex leg. beneficium
 de constit. Principum, & in casu dubij Privilegium
 interpretandum est, pleno iure, & non debiliori,
 ex leg. quoties 2. ff. de rebus dubiis, & obseruat Suarez
 de cens. disp. 7. sect. 5. n. 21. Bonacina eodem tr. tom. 1.
 disp. 13. punct. 10. n. 2. Candidus disp. 22. art. 2. num. 2.
 & alij. Itaque cum verba Urbani VIII. in nostro
 Breui generalia sint in sua amplissima significatione
 capi debent, neque enim gratia, & beneficium Prin-
 cipis restringendum est, quod etiam in dubio beni-
 gnus interpretandum foret. Et quando Pontifices
 volunt hanc facultatem operari tantum in foro in-
 terno, id exprimit, vt in Iubilæo Pij V. anno 1568.
 & Gregorij XIII. anno 1574. habetur, itaque
 quando nullam limitationem apponunt, in vtroque
 foro valere volunt vt ex iisdem Iubilæis Pij V. &
 Gregorij XIII.

5. Ad argumentum verò in contrarium desump-
 tum ex exemplo Bullæ Cruciatæ, cuius vigore ab-
 solutio valet tantum pro foro interiori? Respondeo
 primo non deesse Doctores magni nominis contra-
 rium asserentes, nempe abolutionem obtentam per
 Privilegium Bullæ Cruciatæ satisfacta parte, non
 solum validam esse pro foro conscientia, sed etiam
 valere pro foro exteriori. Quia Bulla absolute, lo-
 quitur, & non distinguit; neque limitat, & ita do-
 cent Medina, & Ioannes de la Cruz ex inclyto Or-
 dine Dominicanorum cum Navarro, Rodríguez,
 Suarez, Ludouico à Cruce, & Filiucio, quos citat
 Gibalinus de Censuris, disp. 9. q. 7. num. 26. quibus
 ego addo Trullench. in Bullam Cruciat. lib. 1. §. 7.
 dub. 9. Vgolinum de cens. tabul. 1. cap. 10. §. 4. num. 5.
 Garfias de beneficiis part. 2. cap. 5. num. 55. Quinta-
 nadeniam de Præcept. Eccl. tom. 2. tract. singul. 4.
 num. 5. Marcum Serium in Bull. Cruc. disp. 1. diffi-
 cult. 10. §. 8. q. 15. num. 5. in fine, doctissimum Patrem
 Andream Mendo in Bullam Cruciatæ disp. 25. cap. 14.
 & omni commendatione dignum Fratrem Leandrum à
 Sanctissima Trinitate de cens. tom. 4. tract. 2.
 disp. 17. quæst. 97. & hanc sententiam esse probabilem
 concesserunt ipsimet Aduersarij, & ideo Hierony-
 mus Garfias in Polit. Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 7.
 dub. 3. num. 4. sic ait: No se puede negar, si no que esta
 opinionione es prouable, assi por los Autores que la tienen,
 como por sus razones, & ad verb. Urbani VIII.
 quibus nimis adherent Gallego, & Bardi, vbi su-
 pra, responder Leander loc. citato, & de illis mentio-
 nem fecit Garfias, & tamen, vt visum est, sententiam
 in fauorem Bullæ Cruciatæ, vocat probabilem, &
 post dictam Bullam Urbani VIII. scripsit etiam
 Quintanadenias, vbi supra.

6. Respondeo secundo, quicquid sit de supradic-
 tis sententiis sibi inuicem oppositis, dico tamen,
 omnes eorum Authores concordare, posse Iudicem
 in foro externo talem abolutionem vigore Cruciatæ
 obtentam admittere, & illam recipere pro foro exte-
 riori. Ita Bardi vbi supra num. 14. qui citat Henri-
 quez, Coninch, Auilam, & Layman, quibus ego
 addo Hieronymum Garfias vbi supra n. 6. Nauartum
 lib. 5. de sentent. excommunic. conf. 47. num. 4. Alterum
 de censur. lib. 4. disp. 4. cap. 4. Guazinum in tract. moral.

Sup. hoc in
 tom. 4. tr. 3.
 Ref. 61. §.
 Aduertunt,
 & in Ref. 63.
 §. vlt. ad me-
 dium, à verb.
 si iudex est
 benignus.

lib. 2. defens. 6. c. 11. n. 31. Lezanam verb. Bullæ Cruciatæ
 num. 27. Gibalinum de censur. acquisit. 9. q. 5. num. 23.
 Quintanadenias vbi supra, Serium n. 4. Mendo num.
 158. Leandrum quæst. 99. Imo in tali casu Iudicem
 non solum posse, sed teneri recipere in foro exte-
 riori abolutionem obtentam in foro interiori tradit
 nouissime, quod valde notandum est, Urbanus ab
 Ascensione in Theol. moral. tract. 2. part. 2. dist. 1. cap. 1.
 Regul. 11. vbi sic ait. Abolutionem datam vigore dic-
 tæ Bullæ, vel aliarum similium extendi ad vtrum-
 que forum externum, & internum, tum quia non
 limitatur ad vnum potius, quam ad aliud, nec Pri-
 uilegia Religiosorum sunt occulta, vt occulte operen-
 tur in foro tantum interno, quia datur potestas absol-
 uendi simpliciter, quod non fieret si restringeretur ad
 vnicum forum, cum præferri absolutio data tan-
 tum in foro interno foret parum utilis, redderetque
 penitentem valde perplexum, nec tantum coram
 Ecclesia, cum in ea palam nequere agere: vnde fit,
 vt nec Index Ecclesiasticus possit amplius cognoscere
 de tali censura, si satisfactum sit Paris, nec penitens
 iterum absolutus publice, sed teneatur ille huius absolu-
 tionem acceptare, modo de ipsa constet per testimo-
 nium sufficiens, cum sit nulla infertur iniuria Eccle-
 siæ, qua tam potuit per Summos Pontifices committere
 potestatem à censuris absolueni in vtroque foro per
 delegatos, quam per Ordinarios Iudices, & res ipsa
 fecit in Privilegijs de quibus agimus. Huc vique Vi-
 banus cui adde Patrem Escobar in Theol. moral.
 tom. 1. lib. 7. sect. 2. Prou. 41. numer. 587. Sed stando
 in opinione alioquin asserentium Iudicem posse, sed
 non teneri in foro externo dictam abolutionem reci-
 pere; sequitur hanc doctrinam applicandam esse
 in casu nostro. Dico igitur Episcopos posse, vel po-
 tuisse dispensationem, quam Sacerdos N. obtinuit
 in foro interiori recipere pro foro externo, & decla-
 rare illum fuisse dispensatum ab irregularitate, nec
 pro illa amplius molestandum esse stante attestatio-
 ne subscripta à Confessario, Notario, & Testibus,
 quam originaliter vidi, & concordia imita cum parte
 aduersa.

7. Respondeo tertio, & melius nostram sen-
 tentiam absolute sustinendam esse, nempe dispensa-
 tionem irregularitatis, de qua loquimur non solum
 validam esse pro foro interiori, sed etiam pro exte-
 riori ex rationibus superius adductis. Nec obstat
 argumentum contrarium de abolutione obtenta vi-
 gore Privilegij Bullæ Cruciatæ, nam vt obseruat
 Doctores, vbi supra, ritè dicta absolutio in rigore
 non valet pro foro externo, nam vnusquisque faci-
 liter tali Privilegio vti potest, comprehendit enim
 ferè omnes, & est quasi perpetuum, & cum paucis
 alijs acquiritur. Et ideo vigore talis Privilegij faci-
 le, & quotidie perturbaretur forum iudiciale, &
 Autoritas Iudicum, ac proinde optimè absolutio
 obtenta per Bullam debet coarctari tantum in forum
 internum, vt intacta remaneat autoritas Episco-
 porum, & scandalum aliorum tollatur. Sed in no-
 stro casu hæc inconuenientia sequi non potest, nam
 pauci sunt, qui propter dispensationem irregularita-
 tis se exponunt ad feruendum peste infectis & dic-
 tum Privilegium fuit temporaneum durante tantum
 peste in Civitate Mediolanensi, & emptum precio
 sanguinis: maiorem enim charitatem nemo habet, vt
 animam suam ponat quis pro amicis suis, vnde non
 est mitum si eius dispensatio fuerit largita etiam pro
 foro externo, nam ratio ex illa perturbaretur, & Iu-
 dicum autoritas læderetur, quod vt diximus non
 accidit in Bulla Cruciatæ. Est igitur magna diffe-
 rentia inter abolutionem à censuris obtentam vi-
 gore Bullæ Cruciatæ, & dispensationem irregularitatis
 obtentam vigore Bullæ Urbani VIII. pro feruentibus

bus peste infectis; hi enim paucissimi sunt atque idcirco licet ne dicam profus ex tali dispensatione enervata remanet in foro externo auctoritas iudicium, quod non accideret in absolute obventa vigore Bullae Cruciatæ, ut aperte patet, ergo, &c. Itaque ex omnibus superius dictis concludo posse probabiliter sustineri validitatem dispensationis huius irregularitatis; & ideo Domini Episcopi in foro externo possent, si velint non molestare dictum Sacerdotem, sed relinquere, ut celebret sicuti ab ipso usque adhuc factum est, & ita hanc sententiam approbarent, & manu propria firmarent, Pater Martinus Elparza Sancti Theologiae in Collegio Romano publicus Professor, Pater Torquatus de Cupis ex eadem Societate Episcoporum Examinator, Magister Ferreri Dominicanus Regens Studiorum Mineræ, & Pater Raphael Auerla Generalis Clericorum Minorum, omnes viri sapientissimi.

8. Verum his non obstantibus ego consuli præfato Sacerdoti; ut pro finali resolutione huius dubij præter factam Congregationem Concilij, ex qua si forsitan exire aliqua declaratio contraria iis quæ supra firmavit, ex nunc pro tunc, tanquam non scripta esse volo, & declarationi sacre Congregationis adhaere; semper enim ego Purpuratorum Patrum responsa humiliter veneratus sum.

AGITVR ETIAM DE

Dispensatione Cuiusdam Irregularitatis in causa Toletana.

*S*uppono illud esse homicidium voluntarium, quod in se, & formaliter est volitum, & directe; & ex proposito intentum, vel in causa ita propinqua, ut sit moraliter impossibile illam velle mortem, ita docet Ioannes Præpositus in 3. part. D. Thome quæst. 5. de Irregular. dub. 8. n. 55. Cornejo in 3. par. tom. 2. r. 5. de Irregular. q. 6. dub. 1. Lefsius in 3. part. c. 5. de Irregular. n. 21. Emanuel Sa verb. Homicidium n. 4. Calpeus in Cur. Theolog. tom. 2. r. 23. disp. 5. sect. 8. n. 53. Castro Palau tom. 6. disp. 6. punct. 15. n. 1. & alij penes ipsos.

2. Hoc factò fundamentos supposita veritate facti, assero homicidium de quo est difficultas non esse homicidium voluntarium, sed casuale. Probat. Nunquam habuit animum occidendi, quod aperte patet, nam in prima rixa, aliud non fecit, nisi pugnis inimicum cadere, in secunda vero rixa, iterum ab ipso pugnis altercatum est, sed cum Ioannes vellet sicam ab ipso auferre, Petrus tunc dixit, quod se retineret, licet postea ipsum in stomacho vulneravit. Unde apparet homicidium nunquam fuisse à Petro directe, & per se volitum, sed postea ex occasione, quod Ioannes voluit sicam ab ipso, illum vulneravit, fuit itaque ex noua causa, & rixa repentine orta tale homicidium perpetratum, ergo non voluntarium, sed casuale dicendum erit; Et ideo à testibus in Iudicio interrogatis tale homicidium casuale examinatum fuit.

3. Nec obstat dicere Petrum commississe homicidium dando operam rei illicitæ, ut patet ex verbis & pugnis præcedentibus. Respondeo talem causam non fuisse proximam, & per se tendentem ad mortem, & ut talem cognitam, & præuisam, sed fuisse quidem illicitam, & ideo incurrit quidam irregularitatem homicidij casualis, non autem voluntarij. Adde quod ex Valquez docet Turrianus de Censur. lib. 9. disp. 63. dub. 1. Homicidium voluntarium in causa

4. Nec obstat secundo asserere, quod committere quis potest ex subita ira, & rixa inopinata homicidium voluntarium, libere, & indirecte mortem alterius intendendo; ergo homicidium Petri voluntarium, & non casuale dicendum erit, nam eius voluntas directe occidendi, potuit stare cum rixa inopinata orta cum Ioanne propter sicam. Et ita docet Andreas Mendo in Bullam Cruciatæ disp. 37. c. 6. n. 67. & qui instat multorum est Magister Ioannes de S. Thom. in 2. 2. D. Thom. q. 64. disp. 19. art. 1. & alij.

5. Respondeo hanc sententiam esse quidem satis probabilem, sed contrariam, pace sapientissimi viri Ioannis de Sancto Thoma, ubi supra, non improbabilem, ut ipse putat, sed probabilem, & tutam esse existimo. Et ut talem illam admisi in meis Resolutionibus Moralibus part. 2. tract. 15. resol. 19. cum Perez, Henriquez, Rodriguez Salzedo, Auila, & Coñinch, viris doctissimis; quibus nunc addo Gasparum Hurtadum de Irregular. disp. 2. diff. 20. num. 66. & me citato Antonellum de Regum. Eccles. lib. 2. cap. 8. num. 13. & me citato Marchinum de Sacram. Ordin. tract. 1. disp. 9. diff. 3. n. 10. & me citato Machadum tom. 1. lib. 1. part. 3. tract. 18. docum. 7. n. 2. ubi sic asserit. *Graves Authores defendunt, que et homicidio voluntario de que et Obispo no pueda dispensar en su irregularidad, no basta, que sea como quieria voluntario, si no que se aya intendido de caso pensado, y animo deliberado de cometerle, por que se a caso se trouasse la rixa por hauele dicho à alguno algunas palabras asfrenosaf; o por qualquiera otra razon, que fuesse casualmente, y no de caso pensado, auymo el inuelle intencion, y voluntad de matar, y se siguiesse el efecto, no seria homicidio voluntario, si no casual, fundandose en las mismas palabras del Concilio, que en una parte dizen; Per inultrias, & per insidias, idest, non ex proposito, sed casu. Huc usque Machadus, & præter Doctores citatos hanc sententiam docet nouissime Ioannes de Soria in Epilogo summorum part. 2. r. 1. sect. 2. disp. 5. §. circa homicidium. Vide etiam Gibalinum de Irregular. c. 5. q. 1. notat. 1. num. 4. in fine. Dicendum est itaque ex omnibus superius, Petrum non incurrisse irregularitatem homicidij voluntarij, sed casualis, quia mortem Ioannis nunquam iussit ab ipso directe, & per se intentam, patet ex dictis, & licet postea illum vulneravit ex quo vulnere mors sequuta est, tamen illa rixa repentine orta fuit, & dato quod libere, & voluntarie tunc illum vulnerasset, tamen illud homicidium non fuit perpetratum ex consilio, aut matura deliberatione, sed ex subiecta ira volutio. Ergo casuale, & dispensabile dicendum erit, stantibus illis verbis Concilij sess. 4. cap. 7. de Reform. cum eorum, qui per insidias, aut per inultriam occiderit proximum de altari euelli debeat. Item ex illis: si vero homicidium non ex proposito, sed casu, &c. Videtur itaque si placuerit Sanctiss. Domino Nostro posse aperire Thesauros benignitatis suæ, & super hanc operantis irregularitatem misericorditer ex superius allatis dispensare, maxime cum homicidium fuerit multis abhinc annis perpetratum, & pax cum parte aduersa inita sit, Ita sentio saluo aliorum meliori iudicio.*

RESOL. LXV.

Quando Pontifex dispensat, ut ante Noniatis annum emittatur professio, quomodo faciendâ sit renuntiatio honorum iuxta Concilium Tridentinum sess. 25. c. 16. de Regularibus.

Idem dicendum est, si minor sit sexdecim annis, atque ita abbreviaretur tempus professionis, si iure præscriptum. Ex part. 8. r. 3. Res. 23.

T §. 1. Ad

Quæ nunc est infra in r. 3. Res. 43. &c.

PLANE
omnia
O. III. IV. V
EL III